

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De unitate ecclesiastica

[urn:nbn:de:bsz:31-300759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300759)

Clementis. ij. quo tempe erat scisma in ecclesia qm Henricus ipator suocavit et gre...

nec est in culpa. Denique q inquirendum est de iusticia vere pris. sine cuius cognitione...

Consideratio prima

Unitas eccie generalis sic impedita est p divisiones filioz suoz tan qm mebroz putrescentiu...

Incipit tractatus

cinde Joh. Gerson de unitate ecclesiastica

Unitas ecclesiasticet tractatoribus vnus et zelatoribus eiusdem pacis via felicit inuenire. Et si alligatu corp vinculis occupationu...

Consideratio secunda

da contra primam allegationem.

Unitas eccie eentialis sp manet ad xpm sponsu suu. Nam caput eccie xps in q sum omis vnu fm aplm. Et si no hz vicariu...

Unitas qppe ecclesiastica. ad vnum certu xpi vicariu stantibus terminis in qbo est ecclesia Anno dni. Dec eccle. eccie. Januarij no est retardada ppe...

Consideratio tertia

Contra secundam allegationem.
Fitas eccie ad vnu certu vicariu
epi q ddammo accidentalit atz mu
tabil e n dz ipediri mime vel differri ppe co
teroz duoz de papatu/aut fautoz suoz/si
qrat sic manere p allegatoes iurii positiuo
ru. iustificatoes varias. z qonco q sunt
spoliati/ z q dnt an oia restitui vel aliude.
S; videt expedies. q ea q retro sur obliui
scetes. Isti de pccilio. i. a terio: a sic apls loq
tur/ se credat. vt iuxta narratoz ab Augco
meorata/ pl qrat quod libabit eccia ab hac
scimatis fouea pfudissima/ qz qlit/ z a qv i
ca est plapla. **C**onsideratio. iij. cōtra
secundam allegationem.

Fitas eccie ad vnu certu epi vica
riu sic amada e/ vt p sua adeptione
possint roabilic/ plima mala singulariu p
sonaz dimitti/ nē vel in postez/ sine pena
Et qda va singularia iura pnt differri. sic
q fiat cessatio voluntaria de eis/ vl et coacta
p aucte silij. Hoc nimiz dicitur nature let
vt ps qlibet p suo toto saluado/ se det z ex
ponat. Qz si qd pcedenti iustificare se seu i
iuste secu agi pcederit/ dicat ei tu te tuaz
oia debes eccie/ tu q pastor e te noias/ qtu
cuqz sis innoces. debes p ea vel saluada/ vel
vniada/ vel n quif scadalizada/ pat eē po
nere vita ppta/ qsto magz qlibet dignitate
qredo q sut iesu xpi/ z n fm dictamē ppi
um vel carnale s; publicu z icorruptu spua
le/ put pcciliu qd vtiq sapiēs est iudicabit.
Alec p; sus h agedo defes gregem. sed pa
sces vnies z manere diceberis.

Consideratio Quinta

Fitas eccie ad vnu epi vicariu/ nō
bz nccē q nūc pcurat fuado tñios
lfales/ aut ceremoniales iuriaz positiuoz/
aut pcciliu ordinarioz/ i euocatōib/ accu
sationib/ dilationib/ aut silib/ s; sumarie
z de bōa grossaqz eqtate/ pte pcedere pcciliu
istō generale. In q residebit sufficiens au
ctozitas iudicial vredi epikēya. i. interprā
di oia iura positia/ z ad finē celerioze/ z salu
briore bñde vniōis/ eadez adaptadi aut si
op fuerit relin qndi. Qd ei p ecclesiastica pa
ce z salute institutu e si rite z n tirānica/ mali
gnitate fuerit institutu/ n dz eaz militare/
ne pās data videat/ stōnib/ hūanis in de
structioz eccie/ n i ei edificatoz. Auctas ho
doctrinalit vredi epikēya. residet pncipalit
apō pitos i theologia. q e architectozia res
spectu aliaz. Et pūter apō pitos i scia iur;

canonici z ciuilib/ put ex pncipiis iuris di
uini z naturalis bnt accipe fundamenta

Consideratio. vi. cōtra qrtā allegationē.

Fitas eccie ad vnu certu epi vicari
um/ videt p pcciliu nūc celebradu/
sic pcuranda q pmo def securitas/
tā p pncipes/ qz p alios qsciqz/ p duobz cō
tendētib/ si voluerit pperere pcedēdo ad im
plendū iuramēta sua atqz vota. Qz si nolue
rint pfidere qrat ab eis cessio p pcuratores
ltimos. Qz si vtiqz pteperint/ pcedat pte
pris ambobz pcedētib/ ad electioz vni/ p
cōem assensu ton/ p silij roboratis z appro
batz illd qd due de collegia dñoz cardina/
liū/ aut eoz ps maior z sanior pstituerint/
aut fecerint. Qz si voluerint aliqui pertina
citer adberere alteri contendentiuz/ nec in
seq sniam pcciliū/ qd n ē leuit psumēdū/ vrb
rint ipi de salute sua/ qz pcciliū istd/ z seqces
ei/ se apud deū z homies a scimatis impu
tatione liberauerint

Consideratio. vii. cōtra tertiā allegationē

Fitas eccie ad vnu certu epi vicari
um/ sic pūlegiata z scā e. vt eā sine
ro zelo qretes/ nullo mō debeāt res
putari a pcedētib/ sui aduersarij. s; amicti
mi i xpo/ dū cessionē ipoz voluntaria qrit/
vel eis nolētib/ cedere/ petū deiectionē q
tinus vt spūs eoz saluus fiat/ nec eccia diu
tius pūret. Agit qppe tam rez ipoz cō
tendentū. qd qd qlibet christian/ aggre
debet. Immo iustione dei bnt in tā despa
to/ z inueterato mris cōis morbo. Dec est
radix inuolada z sufficiens pie necessitatis
z necessarie pietatis/ in q christianissimus
rex francoz/ vere innocētissim/ nec qrens q
sua sunt. nec quepiam odio habēs/ funda
uit hactenus omnē agibilib/ varitate lauda
bilē/ circa pacis reductionē. sicut littera sua
patens indicat. cui in itū est post salutatō
nē. Pax ecclesiastica zc. P; declarā itaqz attu
lit excusationē Licero in philippic. dū in
constās in amicitia cesaris. z varius fuisse
culpares/ cui est hec snia/ qz sba nō habeo
Lesare ait nunq dilecti. nisi p qsto dilige
re visus est rempublicā. Dū ergo mutauit
amorē ad eandē rempublicā/ factus tirān/
q psequer aduersus eū amicitia cōmutauit

Consideratio. viii. cōtra tertiā allegatōz.

Fitas eccie ad vnu certu christi vi
cariu/ nō debet impedire ppter res
stitutionē obedientiaz/ ambobus
contendētib/ tanqz spoliati sint/ pū facie

dam. Nam q' iniustus detetoz vel p'do spo
liat' sit restituend' e' mag' ex inst'one p' osi
tina z iudiciaria non pure naturali vel di
uina. Propterea tenet i solis casib' exp'ssis
nec in p'uidi' cu' iur' d'ni z naturalis z b'oi
cois est aliq' ten' ob'f'anda. Neq' n. restitui
no d'z fieri ee'pl' g'ra/hereticis neq' scisma
nicis manifestis neq' furiof' z ebrijs in sui
p'nicie neq' intruf' in papatu. neq' petenti
voto: no des'pofabile. aut affinez in gradu
p'hibito iure d'no. neq' petenti beneficium
qd' tenere non potuit. alio iam ec'nte l'timo
posseflore neq' postremo volenti reb' deten
tis abuti in p'umeliā creatoris. aut in eccie
p'nicie. aut in hois libi fuitute/ aut p'ra ca
sitate alicui' z viti. z si q' sūt similia. Sul
tas aut' exceptiones h'moi p'ra p'tendentib'
um quēlibet intuenire videre facile est.

Consideratio nona

D ma contra octauam allegationem
v' f'itas ecclie ad vnu certum christi
vicariu' videt' meli' procuranda. si
neq' ante c'cilii neq' in cōcilio. neq' post
modū q'ant fieri iustificationes/ vel inu
stificationes eoz q' hincinde facta sunt. vt
de intrusione huius vel illi' in papatu. de
p'cessibus p'mo fulminatis in alterutru'. de
violatione iuramētoz/ z votoz/ de subtra
ctione/ aut neutralitate/ vel libertatis eccliaz
p'ncipaliū reductione. De imputatione scis
matū/ vel heresi. de adhesionē reprobanda
vel laudanda alterius p'ris obediēte. De
sentētijs eccl'icationū/ aut aliaz penarum
cessent' d'ppe talia z iura rōes p' via ces
sionis/ z practica e' alias p'les oīfā/ p'cedaf
auferēdo p'cessus factos. z iustificando vel
ratificādo aut ēt tolerando p'rita/ put rez
q'litas patiet' aut p'lina ad statū q' p'us crāt
an' scisma p'ris/ absq' alia discussione repo
nēdo/ puidēdo rursus ambob' p'tendētib'
de sufficenti securitate/ z statu p' cessionēz.
si eā p' se. vel pcuratores l'timos vltro facer
ēt sero voluerint. q' cessio eis p' c'cilii p' pur
gatione oim p'us imposito' tāq' sufficiens
reputet' valitura. **C**onsideratio decima

V contra septimā z q'ntā allegationē
f'itas ecclie ad vnu certū ep'vicari
um. tāto zelo q'renda ē. v'v'it possit
sobria esse. z nō temeraria reputatio alicu
ius xp'iani/ q' sufficient' ad h' obitū pegerit
q'sto min' h' q'spiā auderedz asserere iuramē
to/ p'p'm vbi boim ma'ia multitudo repu

tat' p'uarū/ h. n. q'd aliud ā. q's p'rinacit' z in
corrigibilit' talē in erratis p'sistere. Rur
sus occurrere p'nt casus multi in q'ib' pad
eptione pac' publice/ aut iuste defensionis
/ sic vim vi repellēdo. Liceret a rite electo
in papā subtrahere obediētiā. Liceret in
neutralitate manere. Liceret ipsum corpo
raliter incarcerare. Liceret ei administratō
nē oēm publicā int'dicere. Liceret p' appel
lationē aut sile remediū sibi resistere. Fie
retq' sic ei obediētiā vā/ pot' q's p'radictō
vel resistētiā. Liceret p'missas snias suas q'
lesciūq' nō timere. nec timēdas asserere. sed
lacerare eas/ z in caput suū retorq're. Lice
ret p'erea accusare eū de scismate/ vel heresi
Tam doctrinalit' in locis publicis/ p' theo
logos z sapiētes. q's secrete in correctiōe fra
terna. cui subiect' tāq' p'ctōz in foro p'nic. et
iuridice corā tota ecclia/ cui silt' subiect' est.
tāq' deuābilis i deuābili. Liceret p'ciliū
generale. eo iuito celebrare. Liceret tandē
ipm ad cessionē cōpellere/ vel renitētē dei
cere ab oī honore z gradu. imo z vita p'uare
Nec oia deniq' talit' licere p'nt / sub tali
iure d'no z naturali. q' aduersus hāc f'ita
nulla lex vel p'stō puri hois cuiuscūq' sine
noua auctorisatione dei/ fieri d'z. q'n erroris
intolerabilis dānanda sit. An vō p'dicti
casus in scismate p'nti p'currerūt/ discutiē
do neq'q' assumim' / cū distinctōnes p'icu
lariū casuū omitti debere mag' estimem' **E**

Consideratio xi. p'ra octauā allegationē
f'itas ecclie ad vnu certū ep' vica
riū. nō req'rit vt errātes p'rim i du
bio pbabili circa obediāz v' pape
penitēre n' possint. nec eē in statu salut'. ni
si exp'sse z absolute p'siteant' erratū suū cum
sepe in talib' p'nia vel absolutio p'ditiona
ta sufficiat. S'z nec oportet oēs inculpate de
scismate. q' in tanta iuris papalis dubietā
te p'surgere/ ex factis dubijs/ z varijs certaz
vō pape n' p'stiterunt obediā. Sic nēpe
verus papa potuit in scismatis culpā labi
si p'riat' fuerit in recusando ea q' pacē vni
uersalē hēbant' reducere/ vt c'cilii genera
le/ vel p'mpitudinē animi ad viāz cessionis
iurate/ z voti cōplēmentū. Sic excusari pote
rūt mlti aduersātes ei/ si fuerit h' zelo vniōis
hūde/ si fuerit ex dubio pbabilis i grantie/
dū tū patos sp' audire eccliaz ec'hibuerit ses
menpos z obedire p'gnite veritati

Consideratio Duodecima.
f'itas ecclie ad vnu certū christi vi

carium sicut inchoanda impetrandaque est
est porones detotas / r mox correctiones
sic in ei⁹ reformatione a sumo vsq; deo: suz
poem suorum membrorum principaliz
vel non principalium iuncturam / debet
cum facta fuerit studiū vehementissimū et
p̄tinuū adhiberi / ne iusto dei iudicio dete-
rius qd p̄tingat si p̄ cessam di miaz vnio-
nis salutarē recidivatio por fiat. ¶ Qualia
ho in ecclesiastica policia veniāt reformāda,
poterūt docere tā libri exp̄ientie. q̄ multi
plices carule / tā sup h̄ editē / r relatiōes ec-
clesiasticorū in cōcilio fide digne. ¶ Deniq;
si cōtingerit forsitā generale cōciliū retardari
p̄ p̄ncipiū vel alioz in diuersis patrijs di-
uisiones / vel aliūde / sic q̄ multi notabiles
vel neq̄ant / vel noluerit coparere / nec mit-
tere / sed differre / r dñi cardiales vtrobiq; se-
tiāt p̄abili p̄iectura. q̄ tales mlti r magni
de vtraq; pte n̄ obedirēt sue electiōi / videre
tur exp̄diēs in h̄ casu / q̄ ip̄i cardinales cō-
parētes in cōcilio inuenirēt saltē modū tol-
lēdi p̄petuitatē in h̄ scismate / puidendo q̄
p̄ decessum amboz p̄cedentiū / r si nō citi⁹
par h̄retur. q̄ melius eēt sero / q̄ nūq; et h̄
iuxta modū q̄ in alio cōcilio frācie fuit con-
clusus / vt p̄ suos ambasiatores q̄reret r p̄se-
q̄ret ap̄d amboz p̄tendētes / r sua collegia
de nō eligendo. s. quēpiam in casu mortis
hui⁹ r illi⁹ / cū ceteris clausul⁹ ad h̄ oportunitis

Sequuntur quatuor consideratiōes ad fulcimentū r declara- tionem p̄missorū. ¶ Consideratio. i.

Veritas eccie ligat q̄druplici lege di-
uina. s. vel euangelica / naturali / ca-
nonica / r ciuili. Quaz duas extre-
mas regulare necesse est p̄ p̄ma / fm ep̄ikey
am. i. bonā eq̄tatē. Hoc itaq; ex traditio-
nis carundē legū vltimaz quincū / quartū
annotationes aliq̄s p̄ min⁹ eruditis r l̄ra-
tis placet adducere. ¶ Prima annotatio
¶ Non debet rep̄hensibile iudicari. si fm
varietatē tēporū statuta q̄nq; variant h̄uā-
na. p̄sertim cū vrgens necessitas vel euidēs
utilitas id exp̄scit. qm̄ ipse deus ex his q̄
in veteri testamento statuerat nōnulla mu-
tauit in nouo. Dec Innocētius tertius in
cōcilio generali r habēt in decretali. Non
debet de cōsanguinitate r affinitate in anti-
quis. ¶ Secunda annotatio.

¶ Quoniā nulla iuris sanctio q̄tumcūq;
p̄penso digesta cōsilio ad h̄uane nature va-

rietatem / r machinationes ei⁹ inopinabilis
sufficit / nec ad decisionē lucidā sue nos-
dise ambiguitatis attingit. eo p̄f̄rim q̄ n̄
bil adeo certū clarumq; statuit / qn̄ ex caus
emergentiū / q̄bus iura tā p̄dicta mederi n̄
p̄nt / in dubiū reuocet rē. Dec Joh. xxii. in
p̄hemio demētis. ¶ Tertia annotatio.

¶ Nō p̄nt oēs casus seu iuris articuli legi-
bus cōprehēdi. sed cū aliq̄ casu sn̄ia legum
manifesta est. is q̄ iurisdictioni p̄est ad silia
p̄cedere / atq; ius ita dicere debet. Dec h̄nt
in l. non possunt. ff. de legibus.

Quarta annotatio.

¶ Certū est q̄ is cōmittit in legem. q̄ legis
verba cōplectens / cōtra legis n̄tā volūta-
tem. h̄ b̄etur in regula iuris. Certū in. vi.
Cōtra facit qui id facit / qd̄ lex p̄hibet. In
fraudē legis facit. q̄ saluis verb̄ legis sn̄iaz
eius circūuenit. Dec h̄ntur in l. cōtra legē
ff. de legibz. ¶ Quinta annotatio.

¶ Nulla iuris rō / aut eq̄tatis benignitas
parit / vt q̄ salubriter p̄ utilitate hoim intro-
ducunt / ea nos interpretatione duriorē cons-
tra ipsorū cōmoda perducamus ad seueris-
tatem. Dec habētur in l. Nulla. ff. de legi-
bus. Cum quo concordat regula iuris ca-
nonici in. vi. Quod ob gratiā alicui⁹ conce-
ditur non est in eius dispendiū retorquen-
dum. Item ip̄e leges cupiūt vt iure regan-
tur. Item ait scipio nasica. Consul dū ius
ris ordinem seq̄tur / id agit vt cum legibus
suis romanū corruat impiū. Ideo iuris or-
do est in casu vt scilicet iuris ordo non ser-
uetur. ¶ Secunda Consideratio

Veritas eccie ad vnū certū christi vi-
cariū / neq̄t mō pcurari cōmode / s. s.
ne recursu ad ep̄ikey / seu bonā eq̄-
tatē. q̄ interpretatur litterā iurū positio-
rū / fm intentionem legislatoz / radicātā in lei-
gibus eternis / ac imutabilibus diuine legi-
per quam legum cōditores iusta decernūt
atq; fm dictamen legis naturalis. Dicau-
tem p̄cessus antonomatice / r summe iudicij
cādus erit iuridicus / si innitē legibz / r iuri-
bus / r canonibus / p̄prio r v̄ro nomine sic
vocādis. ¶ Veritas consideratiōis legi-
tur clarissime in libro exp̄ientie / p̄ prudē-
tes / r circūspectos / nec p̄teruos / nec male
affectatos. dū considerāt materiā presentis
scismatis / cum circūstantijs omnibus / q̄les
nunq; v̄se sunt cōcurrē / in aliq̄ casu lege
positiua memorato. Quid igit mirandū /
si nō b̄etur in eisdem traditiōibz positū

uis/modus ad remediandū exp̄ssus / quē
admodū multi vigeant morbi p̄us q̄s le-
ges nūc dicitate essent / q̄bus nō erat exp̄s-
se p̄uissim / r̄ cū leges h̄mōi facte sunt / ost̄at
q̄ nō poterit infinitari casuū possibiliū / p̄-
uidere. **S**unt autē ipsius iuris diuini r̄
naturalis regule tales immobiles r̄ eterne
vt exempli gratia.

Prinicipia iuris diuini r̄ naturalis
Bedire oportet magis deo q̄s hoī-
bus Dedit de^o p̄tatem hoībus in es-
dificatōez nō in destructionē eccie
Nihil possum^o p̄tra veritatē. Plenitudo
legis atq̄ finis eius est dilectō. Dilectō est
causa vnionis atq̄ pacis. Dilectō nō que-
rit que sua sunt. Finis omīs potestatis et
hierarchie ecciasticę est dilectō par r̄ vnio.
Finis iponit necessitatē bis q̄ ad finē sunt
id ē fm̄ exigentiā finis cetera dñi moderari
Necessitas nō habet legē. Felix necessitas
que ad meliora p̄pellit. Bon^o pastor ponit
aiam suā p̄ ouib^{us} suis vniciendis r̄ saluādis.
Inimici hoīs domestici et^o a. carnales sen-
sus. Sp̄ualis hō omia dijudicat. Dedit
um virtutis accipiendū est vt sapiēs iudica-
bit. Vm vi licet repellere. Fas est vniciū
q̄s feruere. r̄ rem suā defendere p̄tra vim in-
iustā. Qui suo iure vti n̄ nemini facit iniu-
am. Deteriora sunt aniarum q̄s corp̄alium
vel rerum exteriorum detrimenta. Depos-
tum non est reddendū in depositarij / v̄l rei
publice detrimentū. Salubri^o panis aut
veitis aut gladius ab abusiuis subtrahitur
q̄s donetur. Vnicuiq̄s maudauit deus de
peimo suo. diliges inquit proximū tuū s̄i-
cut teip̄m. Quod pro caritate institutū est.
cōtra caritatē militare nō debet. Si pes tu-
us aut manus r̄ ita de capite scandalizat te
projice abs te. Qui ecciam nō audierit sic
sicut ethnicus r̄ publicanus. Toleranda
sunt zizania. ne simul eradicetur r̄ triticum.
Cōmunis error facit ius. Non piurabis.
Reddes altissimo vota tua Omne iuramē-
tū r̄ votū quod sine detrimento salutis pōt
custodiri / seruandū est. Quis est condere
vel doctrinali vel iudicialiter / eius est simi-
liter interpretari. Intelligētia dictoz ex cau-
sis assumēda est. dicēdi / r̄ similia multa.

Tertia Consideratio.

Vitas eccie ad vnū certū xp̄i vica-
riū / dū pcurat p̄ epikēyā / seu bonā
equitatē nō exigit in sic epikētib^{us} / seu les-
gum posituaz interpretib^{us} / q̄ hēant euiden-

tiam mathematicā / seu demonstratiuā / s̄ sa-
tis est si certitudinē moralē seu ciuile r̄ poli-
ticā attulerint. **C**onsiderat q̄ppe bon^o
epikes circūstātiās oēs p̄riculares. q̄les n̄
potuit legislator p̄uidere / nec exp̄mere. qui-
bus attēns aspiciat finē q̄ se q̄refrigorē lra-
lis exp̄ssionis obfualet / q̄ dū videt ex hac
obseruatione / lesurā fore ex legib^{us} diuinis
vel eternis / contra intentionē debitā legis-
latoz / dicat vel doctrinalit̄ vel auctoritari-
ue / q̄ lex scripta sic vel sic / applicāda est seu
deserenda / fm̄ imaginationē p̄hi de regu-
la lesbia / q̄ erat plumbea r̄ non ferrea. i. s̄e-
pibilis non imutabilis. **C**onstat autem
q̄ de circūstantiis moralib^{us} non pōt haberi
certitudo nisi moralis. fm̄ p̄hi sniam in
ethicis. **E**xempli gr̄a. Tyrannus p̄sequetur
rēpublicā cautelis doloz / sic lupus rapar.
nihilomin^o ip̄e teget se vestimentis ouūz.
q̄ sunt tā v̄ba q̄s facta apparenter scissima /
in q̄bus est frequenter equocatio / vel ipocris̄
Ago inquiet ista p̄republica / ago p̄ salute
p̄pli / p̄ q̄b^{us} patus sū etiā mori / nec dicētib^{us}
opositum quolibet fides datur. Ita mētaef
tirānus / r̄ multos ex simplicibus seducet.
Prudentes vero r̄ iudices quozū est ep̄i-
keya vti. legent in opibus suis oppositum
fm̄ artez xp̄i. **E**x opibus eoz cognoscens
eos. **V**ult dicere consideratio / q̄ prudēti-
bus ip̄is credendū est / etiā si nescuerint ra-
tiones euidentēs / r̄ incalūniabiles addu-
cere / alioquin periret confestim omnis po-
licia. Deniq̄ apte sunt hoc loco parabolice
narrationes de lupo r̄ oue / quam lupus
diuersis fraudibus nunc ostendendo simi-
litudinem r̄ amiciciam / nunc falsam impo-
nendo calūniā / querebat fallere vt vora-
ret. **P**ropter quod monuit christus. **A**t-
tendite a falsis prophetis.

Quarta Consideratio.

Vitas eccie ad vnū certū xp̄i
sti vicarium / nunc per conciliū
Pysanū domino concedēte pro-
curanda / debet solidius inniti sententijs / r̄
deliberationibus huiusmodi concilij / r̄ sa-
pientum in eo venturozū / etiā si nō offe-
rāt rōnes euidentēs / q̄ allegatiōib^{us} / vel as-
sertionib^{us} / vel excusatiōib^{us} / aut iustificatiō-
nib^{us} / vel p̄tendentū de papatu vel fautoz
suozum. **D**educit facilliter consideratio
ex hoc q̄ medium virtutis accipiendum
est vt sapiens iudicabit / et vt spiritus
qui omnia dijudicat dicet / non vt carnalis

mo qui non sapit que dei sunt / sibi fingit.
¶ Quis. n. dubitauerit. qm plures cae co-
currere habeant pro omnibus de concilio vt
eis fides det / q laborat ad vnionē dandam
q̄s p alijs p̄cedentibus ad suā p̄sidentia tales
q̄le occupandā. **¶** Amor q̄ppe nimi⁹ ⁊ car-
nalis ad sc̄p̄m ⁊ ad suos. nōne fallere solet
⁊ in errores ipios traducere / et vsq; ad imi-
tatiōz luciferi / vt adorari velint sic d̄i / neq;
reputet se subditos eē cuiq; / sic filij belial /
sine iugo nec sibi posse dici. cur ita fac; / qui
nec deū timēt. nec hoīem reuerēt. cū tū b̄i-
liozes eē debeāt / ⁊ ad fruendū p̄mptiozes
ex p̄lationis mūere q̄to se obligatiozes eē
p̄spiciūt in reddēda rōe / **¶** Postremo tū b̄
sūmope cauēduz ē iudiciō. ne vs⁹ epikere
passim ⁊ absq; māifesta rōe fiat / trāsmutā-
do legē sc̄ptā. Alio⁹ n tolleret p̄tin⁹ a legi-
bus sua stabilitatē / nutātib; totā repub-
licē disciplinā in itenē eis collabi. ⁊ ex p̄nti
rēpublicā corruere vel p̄turbari necē ē. In
de p̄tigit ap̄d romanos ista seueritas. et in
nece p̄prioꝝ filioꝝ / ne labefacerēt optimaz
reipublice disciplinam. **¶** Finit.

Quatuor considera-

tiones q̄ ad robur p̄dictoꝝ faciūt. rep̄iūtur
postea i oratione Apparuit gratia. 6. **¶**

Incipit tractatus

eiusdem de statibus ecclesiasticis

De qua oēs obfuare puenit cur
p̄ oib; tū maxie circa misterii reli-
giōis xp̄iane / nūq; solidi⁹ substi-
tūt. q̄s si v̄itate ⁊ iusticia tāq; so-
rorib; fulciat. Nā si nō i v̄a iusticia / ⁊ iusta
v̄itate / reddat vnicuiq; qd suū ē / nōne sc̄is-
ma p̄tin⁹ ir̄rupēs pacē exturbabit. **¶** Au-
diā⁹ idcirco sub breuiū p̄sidedationū nūe-
ro. qd stat⁹ sūmoꝝ p̄ntificū / qd p̄latoꝝ / qd
curatoꝝ qd medicātiū possit / q̄lib; de suo
misterio vacit offeri / ne trāsgressio finii p̄-
porum / seu dilatio nimia / sepet iusticiam
ab osculo felici pacis proinde lites / sedas vt
assoler introducat.

Sequuntur sex con-

deratiōes sup statu sūmi p̄ntificis. **¶** Cōsid. i.

¶ Stat⁹ papalis institutus ē a xp̄o sup
naturalitē ⁊ imediate. tāq; p̄matuz
b̄n̄s monarchicū ⁊ regalē / in eccia-
stica hierarchia / fm quē statū vnicū ⁊ sup-
mū / eccia militās d̄; vna sb̄ xp̄o. quē statuz

q̄sq; impugre / vel diminuerē / vel aliarū ec-
ciastico statui p̄ticulari coeque p̄sumit. si h̄ p̄-
tinacit faciat. heretic⁹ ē / sc̄ismatic⁹. ipi⁹ atz
sacrileg⁹. **¶** Adit. n. in heresim toties exp̄sse
dānatā a p̄ncipio nascens. eccie vsq; bodie
tam p̄ instōnem christi de p̄ncipatu p̄tri
sup alios ap̄los. q̄s p̄ traditiōz tot⁹ eccie in
sacris eloquijs suis / ⁊ generalibus cōcilijs

Consideratio Secunda.

¶ Stat⁹ papalis h̄ non oīno vacet
seu deficiat p̄ morte pape naturalē
vel ciuilē / nec p̄ p̄ntis eccia definit esse vna
nihilomin⁹ em̄ti debēt xp̄iani sub pena sac-
matit / q̄ i b̄ statu p̄stituat ⁊ p̄sident assidue
vnicus / ⁊ certus sūmus p̄ntifex. q̄suz fieri
p̄t. p̄ loco ⁊ tpe. sic q̄ nō est licitū sc̄nter i
pedire / q̄ minus sit vnus talis sūmus p̄-
ntifex in eccia / in q̄ sit ecclesiastice p̄ntis ple-
nitudo / ⁊ q̄ nō sint plures in q̄ tāq; ecclesiasti-
cū regimē definerē eē possete monarchicū / ⁊
in aliā policie sp̄m / vt in aristocraticā / aut
tāocraticāz verierēt. q̄uis papatus bas
policiaz species non excludat h̄ assumat /
quē admodū de sacro d̄noꝝ cardinaliū col-
legio ⁊ de generali concilio videre est

Consideratio Tertia.

¶ Stat⁹ papalis non eximit papā a le-
gib; pure diuinis q̄ vel in euāgelijs
vel generalib; concilijs posite sunt. **¶** Et
ex h̄ p̄sequit p̄ q̄ papa sub iūct legi illi de
correctione frātra. Si peccauerit in te fra-
ter tu⁹ ⁊c. Sic q̄ p̄t fraternalitē corrip̄i duz
peccat. Et si tandem noller audire ecclesiā
quā generale cōcilium rep̄ntat / d̄; h̄i sicut
ethnicus ⁊ publicanus. Et ita p̄t h̄ modo
p̄ conciliū vel iudicari vel coerceri vel p̄
cōcicato haberi. **¶** Consideratio. iij.

¶ Stat⁹ papalis / nō eximit papam
a iunib; q̄ sunt pure de dictamine na-
turali. quē admoduz sunt p̄ncipia
iuris naturalis. Propterea cū lex natural
dicat q̄ bonū cōe tanq; aliqd diuinū p̄ferē-
dum est p̄ticulari bono. Deducit ex h̄ q̄ ad
bonum tot⁹ ecclesie / quā conciliū genera-
le rep̄ntat. reducēdū ē bonuz p̄sonale pape
sic q̄ in p̄iudiciū boni cōis / p̄ticularē bo-
nū pape seu cōmodū vel stat⁹ / retentio vel
dilatatio / p̄ualere nō debet / cum fm exigen-
tiā finis cetera debeāt moderari. finis autē
papat⁹ est vtilitas eccle. **¶** Consideratio. v.

¶ Stat⁹ papalis / q̄uis eximat papā
a legib; pure positiuis / canonicis / vel ci-
uilib; / sic q̄ fm eas coerceri p̄tine